

Nr 473.

Av herr **Hansson** i Skediga, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 346, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom m. m.

Det förslag till ny arrendelag, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 346, torde i allt väsentligt fylla sitt avsedda ändamål, nämligen att skapa ökad trygghet åt arrendatorerna. Vid sidan av sin egentliga uppgift kommer den föreslagna lagen säkerligen att bidra till en både ur driftsekonomiska och allmänna synpunkter önskvärd förbättring av de utarrenderade jordbruken. De förhållanden, under vilka jordbruket arbetar, kräva såväl en viss trygghet som en viss varaktighet i utnyttjandet av den brukade jorden. Först under dessa omständigheter utvecklar odlaren all den energi och möda, som behöves för att lyfta jordbruket till en hög nivå.

I ett par avseenden är emellertid den nya arrendelagen mindre tillfredsställande. I propositionen har i enlighet med lagrådets yttrande föreslagits, att arrendegårdar tillhörande akademier, universitet, högskolor och vetenskapliga samfund icke skola falla under lagen. Arrenden av hithörande slag skola bliva föremål för särskild administrativ reglering i anslutning till de föreslagna bestämmelserna. Det måste framstå som stötande för den allmänna rättskänslan, att arrendejord av visst slag skall stå utanför de nya bestämmelserna. Den föreslagna lagen skall enligt motionärens mening omfatta alla arrendegårdar med en areal understigande 50 hektar åkerjord med undantag för kronoarrenden. Under lagen skola falla ej endast arrendejordbruk, som ägas av universitet, akademier, högskolor och vetenskapliga samfund, utan även ecklesiastika och kommunala arrenden.

Vad beträffar kronoarrenden, skola de regleras på administrativ väg i överensstämmelse med den nya lagen. Då optionsrätt i stor utsträckning redan föreligger vid dessa slag av arrenden, bör den föreslagna arealgränsen bortfalla. De nya bestämmelserna skola således gälla alla kronoarrenden oavsett arealens storlek.

Med nuvarande bestämmelser blir arrendejord ofta hårdare kommunalt beskattad än annan jordbruksfastighet. Orsaken härtill är, att procentavdraget endast kan till fullo utnyttjas, om arrendet uppgår till 5 procent av jordbruksvärdet, då endast ägaren är berättigad göra procentavdraget. Så kommer även att bli förhållandet enligt det nya förslaget, ehuru skatten enligt § 23 formellt uteslutande drabbar jordägaren. Att fastigheten blir hårdare beskattad, är som lätt inses en avsevärd nackdel även för arrendatorn. En viss lättnad i den totala skatten vinnes med nu gällande rätt, om arrendatorn erlägger fastighetsskatten, emedan han i så fall får göra avdrag för densamma såsom

omkostnad. Som en följd härav ha också arrendatorerna i stor utsträckning åtagit sig att erlægga den kommunala fastighetsskatten. Denna möjlighet till skattelättnad upphör emellertid enligt det framlagda förslaget § 23, i vilken arrendatorn förbjudes åtaga sig att erlægga skatt i ägarens ställe. Då det knappast kan vara något samhällsintresse, att arrendejorden beskattas hårdare än annan jord, synes det riktiga vara, att arrendatorn, om överenskommelse därom träffas, alltjämt får åtaga sig att erlægga den kommunala fastighetsskatten i jordägarens ställe, men att arrendator, som i ägarens ställe erlagt skatten, berättigas göra procentavdraget. Arrendatorn skall givetvis erlægga fastighetsskatt endast för den del av fastigheten, som han arrenderar. Endast på så sätt kan arrendejord och annan jord göras likställda i skattehänseende, då arrendet understiger 5 procent av jordbruksvärdet.

Med anledning av vad jag ovan anfört får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

dels att den av Kungl. Maj:t föreslagna lagen angående ändring i vissa delar av lagen om nyttjanderätt till fast egendom skall gälla alla arrendegårdar med en åkereareal, understigande 50 hektar, med undantag av kronoarrenden; under lagen böra således falla såväl ecklesiastika och kommunala arrenden som arrendegårdar, tillhöriga universitet, akademier, högstskolor och vetenskapliga samfund;

dels att beträffande kronoarrenden, som skola regleras på administrativ väg i anslutning till ovannämnda lag, någon övre arealgräns ej fastställs;

dels att 23 § i ovannämnda lag ändras på sådant sätt, att arrendatorn, om överenskommelse därom träffas mellan honom och jordägaren, får erlægga den kommunala fastighetsskatten i jordägarens ställe och då också blir berättigad till procentavdraget; arrendatorn skall givetvis endast betala fastighetsskatt för den del av fastigheten, som han verkligen arrenderar.

Stockholm den 28 oktober 1943.

K. E. Hansson,
Skediga.